

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU3

Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. brottsbalken och lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor, som föreslås byta namn till lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor.

Den nya regleringen syftar till att stärka skyddet för de flickor och kvinnor som lever i en hederskontext. Lagändringarna innebär att oskuldskontroller, intygande av sexuell oskuld samt oskuldsingrepp kriminaliseras, såväl inom som utanför hälso- och sjukvården. Straffet för oskuldskontroll respektive oskuldsingrepp föreslås vara fängelse i högst ett år. Straffet för intygande av sexuell oskuld föreslås vara böter eller fängelse i högst sex månader.

Lagändringarna innebär också en skärpning av straffansvaret för tvångs- och barnäktenskap genom att även underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott blir straffbart.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2025.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns en reservation (C) och ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:189 Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp.

Ett yrkande i en följdmotion.

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden.....5

 Bakgrund5

 Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och
 oskuldsingrepp9

 Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg13

Reservation17

 Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg, punkt 2 (C).....17

Särskilt yttrande.....19

 Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och
 oskuldsingrepp, punkt 1 (V)19

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag20

 Propositionen20

 Följdmotionen20

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/2620

Bilaga 2

Regeringens lagförslag22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i passlagen (1978:302),
3. lag om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor,
4. lag om ändring i lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott,
5. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:189 punkterna 1–5 och avslår motionerna

2025/26:2793 av Lawen Redar (S) och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 134.

2. Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:123 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) och

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 41.

Reservation (C)

Stockholm den 16 oktober 2025

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Mikael Damsgaard (M), Heléne Björklund (S), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Fredrik Kärrholm (M), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Katja Nyberg (SD), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L), Lars Isacsson (S) och Kajsa Fredholm (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:189 Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En motion med ett yrkande har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även tre yrkanden i motioner från allmänna motions tiden 2025/26. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Allmänt om oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

Oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp bygger på normer och ideal om att flickor och kvinnor ska vara oskulder när de ingår äktenskap. Att en flicka eller kvinna är oskuld betyder inom de grupper där dessa företeelser förekommer att hon inte har debuterat sexuellt. Oskuldsidealet, dvs. idealet om sexuell avhållsamhet före äktenskapet, är centralt i en hederskontext men kan även förekomma utanför sådana sammanhang.

En oskuldskontroll är en undersökning av en flickas eller kvinnas underliv som genomförs i syfte att bedöma om hon är oskuld eller inte. En oskuldskontroll kan genomföras av t.ex. hälso- och sjukvårdspersonal inom den offentliga eller privata sjukvården, släktingar, religiösa ledare eller andra med särskild ställning inom den egna gruppen.

Ett oskuldsintyg är ett intyg utfärdat av en läkare eller någon annan person av vilket det direkt eller indirekt framgår att en flicka eller kvinna är, eller inte är, oskuld.

Ett oskuldsingrepp är ett kirurgiskt ingrepp eller en liknande åtgärd i en flickas eller kvinnas underliv som genomförs i syfte att det vid ett senare tillfälle ska framstå som att hon är oskuld. Ett sådant ingrepp kan genomföras inom den offentliga eller privata hälso- och sjukvården eller i privata sammanhang.

Regelverket för hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården styrs av ett generellt regelverk, bl.a. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och patientsäkerhetslagen (2010:659), förkortad PSL. Hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet (6 kap. 1 § PSL).

Det är inte möjligt att vid en medicinsk undersökning fastställa om en flicka eller kvinna har haft samlag. En undersökning av en flicka eller kvinna i syfte att fastställa om hon har haft samlag är således inte i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Sådana undersökningar, och även intyganden om sexuell oskuld, strider därmed mot 6 kap. 1 § PSL. Detsamma gäller undersökningar och intyg som bygger på och förmedlar den felaktiga föreställningen att flickor och kvinnor som aldrig har haft samlag har en intakt, täckande mödomshinna. Att oskuldskontroller och oskuldsintyg inte är förenliga med svensk rätt har uttalats av Socialstyrelsen i ett meddelandeblad från 2018.

Det finns inget motsvarande uttalande om vad som gäller i fråga om oskuldsingrepp, och det saknas över huvud taget en generell reglering av

tillåtligheten av kirurgiska ingrepp. Det finns dock specialregleringar som anger förutsättningar för att utföra vissa typer av kirurgiska ingrepp. Såväl reglerna i lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar som förbudet mot vissa ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor (könsstympningslagen) kan vara relevanta i förhållande till oskuldssingrepp.

I den mån ett handlande inom hälso- och sjukvården strider mot kravet på vetenskap och beprövad erfarenhet eller andra föreskrifter på området finns ett ansvarssystem på plats. Systemet bygger i första hand på att vårdgivaren bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och vidtar lämpliga åtgärder om personal bryter mot reglerna. Om vårdgivaren inte fullgör sina skyldigheter kan Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) vidta olika åtgärder såsom föreläggande vid äventyr av vite eller, ytterst, stängning av verksamheten (7 kap. 24 och 26–28 §§ PSL). Ivo kan också uttala kritik mot vårdpersonal (7 kap. 18 § PSL). När det gäller personal med s.k. legitimationsyrken såsom läkare, barnmorskor och sjuksköterskor kan Ivo även inleda ett ärende hos Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) om prövotid eller återkallelse av legitimation (7 kap. 30 § PSL). Ivo har också en skyldighet att göra en åtalsanmälan om hälso- och sjukvårdspersonal är skäligen misstänkt för att i yrkesutövningen ha begått brott med fängelse i straffskalan, om inte en anmälan gjorts av HSAN (7 kap. 29 § PSL).

Straffrättslig reglering som kan träffa oskuldskontroller och oskuldssingrepp

Oskuldskontroller

Att förmå någon att genomgå en oskuldskontroll och att utföra en sådan kontroll kan utgöra brott enligt dagens lagstiftning. Om en flicka eller kvinna genomgår en oskuldskontroll på grund av påtryckningar från personer i sin omgivning kan påtryckningarna vara av sådant slag att personerna gör sig skyldiga till brott, även om de inte deltar i genomförandet av oskuldskontrollen. Om det är fråga om påtryckningar genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning kan gärningen utgöra olaga tvång (4 kap. 4 § brottsbalken). Detsamma gäller påtryckningar genom hot om att t.ex. lämna menligt meddelande om flickan eller kvinnan, om tvånget är otillbörligt. Om oskuldskontrollen genomförs på någon som inte deltar frivilligt kan den som utför kontrollen göra sig skyldig till olika sexualbrott såsom våldtäkt (6 kap. 1 § brottsbalken), sexuellt övergrepp (6 kap. 2 § brottsbalken), oaksam våldtäkt (6 kap. 1 a § brottsbalken) och oaksamt sexuellt övergrepp (6 kap. 3 § brottsbalken). En oskuldskontroll skulle också kunna utgöra ofredande (4 kap. 7 § brottsbalken) eller sexuellt ofredande (6 kap. 10 § brottsbalken). När det gäller sexualbrott mot barn under 15 år finns det inte något krav på att deltagandet ska vara ofrivilligt. Vid en oskuldskontroll som genomförs på ett barn under 15 år kan det bli fråga om våldtäkt mot barn (6 kap. 4 § brottsbalken), sexuellt övergrepp mot barn (6 kap. 6 §

brottsbalken) eller möjligen sexuellt ofredande mot barn (6 kap. 10 § brottsbalken). De flesta oskuldskontroller som utförs på barn under 15 år är att bedöma som någon form av sexualbrott mot barn. Det kan dock finnas handlingar som inte utgör ett sådant brott, t.ex. vissa okulära kontroller av könsorganet. En sådan situation skulle dock kunna medföra ansvar för ofredande. Oskuldskontroller som utförs på flickor och kvinnor över 15 år som deltar frivilligt är i dag inte brottsliga.

Oskuldsingrepp

Att förmå någon att genomgå ett oskuldsingrepp och att utföra ett sådant ingrepp kan utgöra brott enligt dagens lagstiftning. Om en flicka eller kvinna genomgår ett oskuldsingrepp på grund av påtryckningar från personer i sin omgivning kan påtryckningarna vara av sådant slag att personerna gör sig skyldiga till brott, även om de inte deltar i utförandet av oskuldsingreppet – se ovan om olaga tvång.

Som har redovisats i det föregående finns det inte någon generell reglering av tillåtligheten av kirurgiska ingrepp men däremot specialregleringar som anger förutsättningar för att utföra vissa typer av kirurgiska ingrepp. I den mån ett oskuldsingrepp inte omfattas av någon specialreglering avgörs gränsdragningen för vad som är tillåtet utifrån möjligheten att lämna ett ansvarsbefriande samtycke.

Ett oskuldsingrepp innebär att flickan eller kvinnan tillfogas kroppsskada och många gånger även smärta, vilket objektivt sett utgör misshandel. Om ingreppet sker under narkos eller bedövning försätts flickan eller kvinnan i vanmakt eller något annat sådant tillstånd, vilket även det objektivt sett utgör misshandel. Oskuldsingrepp omfattas således av misshandelsbestämmelsen (3 kap. 5 § brottsbalken). I den mån flickan eller kvinnan tillfogas kroppsskada som inte är ringa kan det även bli fråga om vållande till kroppsskada (3 kap. 8 § brottsbalken).

Vid misshandelsbrott sammanfaller gränsen för ansvarsfrihet på grund av samtycke vanligen med gränsen mellan ringa misshandel och misshandel av normalgraden. När det gäller oskuldsingrepp som utförs utanför hälso- och sjukvården får det med hänsyn till skadan, smärtan och övriga omständigheter i det enskilda fallet avgöras om gränsen för möjligheten att samtycka har passerats. Det går således inte att säga att oskuldsingrepp i dessa sammanhang generellt utgör brott. När det gäller åtgärder som utförs inom hälso- och sjukvården är riskerna i allmänhet mindre och mer hanterbara. Utrymmet för att hålla hälso- och sjukvårdspersonal straffrättsligt ansvarig för oskuldsingrepp är begränsat.

Äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott

För äktenskapstvång döms den som genom olaga tvång eller utnyttjande av utsatt belägenhet förmår en person att ingå ett äktenskap. Straffansvaret omfattar också under vissa förutsättningar äktenskapsliknande förbindelser

som ingås enligt regler som gäller inom en grupp. (Se 4 kap. 4 c § första och andra stycket brottsbalken.)

Om äktenskapstvånget riktar sig mot någon som inte har fyllt 18 år döms sedan juli 2020 i stället för barnäktenskapsbrott. För barnäktenskapsbrott döms också den som i annat fall förmår eller tillåter ett barn att ingå ett äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse. (Se 4 kap. 4 c § tredje stycket brottsbalken.)

Äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott är straffbelagda även som försöks-, förberedelse- och stämplingsbrott (4 kap. 10 § brottsbalken). Dessutom är en särskild form av förberedande gärning kriminaliserad som ett fristående brott. Den som genom vilseledande förmår en person att resa till en annan stat än den där han eller hon bor, i syfte att personen ska utsättas för äktenskapstvång eller barnäktenskapsbrott, ska nämligen dömas för vilseledande till äktenskapsresa (4 kap. 4 d § brottsbalken).

Ansvar för underlåtenhet att avslöja brott

Den som underlåter att i tid anmäla eller annars avslöja ett förestående eller pågående brott kan under vissa förutsättningar dömas för denna underlåtenhet enligt 23 kap. 6 § brottsbalken. Ansvar för underlåtenhet att avslöja brott förutsätter att ett underlåtenhetsansvar är särskilt föreskrivet, att gärningen har fortskridit så långt att den är straffbar och att brottet kan avslöjas utan fara för den handlande eller någon annan. Om det finns risk för att den handlande eller någon annan kommer att utsättas för repressalier på grund av ett avslöjande föreligger alltså inget straffansvar.

I fråga om straffskalan för underlåtenhet att avslöja brott gäller vad som är stadgat för den som endast i mindre mån medverkar till brott enligt 23 kap. 5 § brottsbalken.

Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om kriminalisering av oskuldskontroller, intygande av sexuell oskuld och oskuldsingrepp och om att även underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska bli straffbart.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden som får anses tillgodosedda genom lagförslagen.

Jämför det särskilda yttrandet (V).

Propositionen

Regeringen framhåller att oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp kan påverka den berörda flickan eller kvinnan på flera sätt. Om flickan eller kvinnan bedöms ha haft samlag före äktenskapet kan det resultera i allvarliga såväl fysiska som psykiska bestraffningar. Planeringen och genomförandet av åtgärderna kan även innebära en stor psykisk påfrestning på flickan eller kvinnan som kan visa sig i form av rädsla och ångest, skam, självhat samt förlorad självkänsla. Risker att utsättas för en oskuldskontroll, ett oskuldsintyg eller ett oskuldsingrepp kan även ha en avskräckande effekt på flickan eller kvinnan och på så sätt begränsa hennes liv. Ett oskuldsingrepp medför också en viss risk för komplikationer, smärta m.m.

Regeringen konstaterar att det har hänt mycket på lagstiftningsområdet när det gäller åtgärder som syftar till att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Det har dock inte vidtagits några särskilda lagstiftningsåtgärder i förhållande till oskuldskontroller, oskuldsintyg, oskuldsingrepp eller liknande företeelser. Regeringen understryker att varje flicka och kvinna har rätt att bestämma över sin kropp och sin sexualitet. Att flickor och kvinnor utsätts för otillbörliga kontroller av sin sexualitet är enligt regeringen oacceptabelt och står helt i strid med de grundläggande värderingar som den svenska lagstiftningen bygger på. I syfte att stärka skyddet för den personliga integriteten för de flickor och kvinnor som lever i en hederskontext lämnar regeringen därför förslag om att stärka det straffrättsliga skyddet på området.

Vidare konstaterar regeringen att flera åtgärder har vidtagits i syfte att motverka barn- och tvångsäktenskap, bl.a. genom att brotten äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott införts. Hedersrelaterad brottslighet präglas dock inte sällan av en tystnadskultur i förhållande till myndigheter, vilket försvårar möjligheten att upptäcka dessa brott. Med beaktande av de allvarliga konsekvenser ett tvångs- eller barnäktenskap kan leda till föreslår regeringen att regleringen ska skärpas ytterligare, så att fler sådana äktenskap kan avslöjas och förhindras.

Förslagen innebär närmare följande.

Oskuldskontroller ska kriminaliseras

Regeringen föreslår att en ny straffbestämmelse om oskuldskontroll ska införas i 4 kap. brottsbalken. Detta skulle bl.a. både skärpa och förtydliga det förbud mot oskuldskontroller som gäller inom hälso- och sjukvården. Straffbestämmelsen ska träffa den som undersöker någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att, för egen eller annans del, bedöma om personen har haft, eller om det framstår som att personen har haft, vaginalt samlag eller deltagit i jämförbara penetrerande sexuella handlingar.

Samtycke ska inte befria från straffansvar, vilket följer av brottstypens konstruktion. Däremot ska ringa fall inte utgöra brott, eftersom det kan uppstå situationer där en undersökning formellt faller under straffbudet men framstår som så bagatellartad i förhållande till skyddsintresset att den inte bör bestraffas.

Enligt förslaget ska straffskalan för brottet vara fängelse i högst ett år. Detta medför i praktiken att allvarligare former av oskuldskontroller kommer att utgöra andra brott med en strängare straffskala, såsom våldtäkt eller sexuellt övergrepp.

Vidare föreslår regeringen att försök, förberedelse och stämpling till oskuldskontroll inte ska vara straffbart, eftersom brottet fullbordas redan när en undersökning påbörjas i det angivna syftet. Handlandet blir således straffbart i ett tidigt skede.

Intygande av sexuell oskuld ska kriminaliseras

Regeringen föreslår att en ny straffbestämmelse om intygande av sexuell oskuld ska införas i 4 kap. brottsbalken. Detta skulle bl.a. både skärpa och förtydliga det förbud mot oskuldsintyg som gäller inom hälso- och sjukvården. Straffbestämmelsen ska träffa den som skriftligen eller muntligen, med hänvisning till det kvinnliga könsorganets beskaffenhet, intygar att någon annan har haft vaginalt samlag eller deltagit i jämförbara penetrerande sexuella handlingar, eller att så inte är fallet.

Samtycke ska inte befria från straffansvar, men på samma sätt som i fråga om oskuldskontroller kan det tänkas finnas fall av intygande av sexuell oskuld som framstår som bagatellartade. Regeringen föreslår därför att ringa fall inte ska utgöra brott.

Eftersom ett intygande av sexuell oskuld inte kan anses lika integritetskränkande som en oskuldskontroll eller ett oskuldsingrepp (se nedan) anser regeringen att brottets straffskala bör vara lindrigare. Regeringen föreslår därför att straffskalan ska vara böter eller fängelse i högst sex månader.

Vidare anser regeringen att intygande av sexuell oskuld inte är så pass allvarligt att det finns anledning att kriminalisera gärningar på vare sig förberedelse-, stämplings- eller försöksstadiet. Regeringen föreslår därför att sådana gärningar inte ska vara straffbara.

Oskuldsingrepp ska kriminaliseras

Regeringen föreslår att ett förbud mot oskuldsingrepp ska införas i könsstympningslagen och att samtycke inte ska befria från ansvar. I förhållande till hälso- och sjukvården skulle detta förtydliga att oskuldsingrepp över huvud taget inte får förekomma. Förbudet ska omfatta ingrepp i någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att det ska framstå som att personen inte har haft vaginalt samlag eller deltagit i jämförbara penetrerande sexuella handlingar. Med ingrepp avses enligt propositionen kirurgiska ingrepp och ingrepp som kan jämföras med sådana, och tillvägagångssättet kan variera från stygn som sätts i slidmyningen till en konstruktion av en mödomshinna eller en för-snävning av slidan.

Regeringen föreslår att straffskalan för brottet ska vara fängelse i högst ett år. I sammanhanget påpekas att för det fall en gärning utgör både en överträdelse av förbudet mot oskuldsingrepp och ett brott enligt brottsbalken, t.ex. misshandel eller grov misshandel, bör det i regel dömas för båda brotten i konkurrens. Detta innebär att kriminaliseringen förstärker det skydd som redan finns, vilket resulterar i att det samlade straffvärdet blir högre.

Vidare anser regeringen att brottet oskuldsingrepp inte är så pass allvarligt att det finns anledning att kriminalisera gärningar på vare sig förberedelse-, stämplings- eller försöksstadiet. Regeringen föreslår därför att sådana gärningar inte ska vara straffbara.

Dessutom anser regeringen att könsstympningslagens rubrik bör ändras så att det framgår att även förbud mot oskuldsingrepp nu ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Lagens rubrik föreslås därför vara lag om förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor.

Underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska kriminaliseras

Regeringen föreslår att underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska bli straffbart. Som skäl för detta anför regeringen, utöver det som redovisats i det föregående, bl.a. att tvångs- och barnäktenskap ofta involverar flera personer och till sin natur är sådana att det krävs en viss planering. Brotten är vidare kriminaliserade på förberedelse-, stämplings- och försöksstadiet och dessutom genom den särskilda formen av förberedande handling som utgör vilseledande till äktenskapsresa. Det finns också typiskt sett ett tidsmässigt och praktiskt utrymme att förhindra brotten under tiden fram till deras fullbordan. Brotten är därmed sådana att det generellt finns en möjlighet att förhindra eller avbryta dem genom ett avslöjande. Vidare framhåller regeringen att något straffansvar för underlåtenhet att avslöja brott inte föreligger om den handlande eller någon annan riskerar att utsättas för repressalier på grund av avslöjandet. Som exempel på personer som praktiskt sett skulle kunna träffas av den föreslagna kriminaliseringen kan därför nämnas bröllopsgäster vars inblandning får anses ytterst perifer samt personer som genom kontakter med de tilltänkta makarna

eller andra personer får kännedom om att ett tvångs- eller barnäktenskap är förestående.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2025. Vidare gör regeringen bedömningen att det inte behövs några särskilda övergångsbestämmelser för de föreslagna straffbestämmelserna. Detta motiveras med att det är en grundläggande straffrättslig princip att ingen får dömas för en gärning som inte var straffbar när den begicks och att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs, om inte annan lag gäller när dom meddelas som leder till frihet från straff eller ett lindrigare straff.

Motioner från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 134 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att oskuldskontroller, oskuldsintyg och hymenrekonstruktioner ska stoppas. Motionärerna anser att det behövs ett förbud mot dessa företeelser för att på så sätt stärka alla flickors och kvinnors rätt att själva bestämma över sin kropp och sitt liv.

I motion 2025/26:2793 av Lawen Redar (S) begärs ett tillkännagivande till regeringen om att kriminalisera underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp förekommer i Sverige och att dessa företeelser kan leda till allvarliga fysiska och psykiska konsekvenser för de drabbade. Regeringens lagförslag syftar till att motverka detta och därmed stärka skyddet för den personliga integriteten hos de flickor och kvinnor som lever i en hederskontext, vilket ska göras genom de två nya brotten oskuldskontroll och intygande av sexuell oskuld och genom ett straffbelagt förbud mot oskuldsingrepp. Utskottet ser positivt på detta och vill för egen del särskilt framhålla det som anförs i propositionen om att varje flicka och kvinna har rätt att bestämma över sin kropp och sin sexualitet och att det är oacceptabelt att flickor och kvinnor utsätts för otillbörliga kontroller i det avseendet.

Regeringens lagförslag innebär vidare att underlåtenhet att avslöja eller förhindra brottet äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska kriminaliseras med hänsyn till de allvarliga konsekvenser som barn- och tvångsäktenskap kan medföra. På så sätt ska fler sådana brott kunna förhindras eller avbrytas.

Utskottet konstaterar att det inte har väckts någon motion som går emot att regeringens lagförslag antas. Sammanfattningsvis bör därför lagförslagen antas av de skäl som anförs i propositionen.

Vidare bedömer utskottet att de motionsyrkanden från allmänna motions-tiden som behandlas i detta avsnitt får anses tillgodosedda genom lagförslagen. De avstyrks därför.

Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att Ivo ska få ett särskilt uppdrag om att se över sitt arbetssätt för att motverka oskulds-kontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp.

Jämför reservationen (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:123 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) begärs ett tillkännagivande om att Ivo ska få ett särskilt uppdrag om att se över sitt arbetssätt för att motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp. Motionärerna anser att ett sådant uppdrag behövs för att säkerställa att implementeringen av den nya lagstiftningen får effekt.

Samma förslag läggs fram i kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 41.

Propositionen

Ivos tillsynsarbete i förhållande till hälso- och sjukvården

I propositionen gör regeringen bedömningen att det inte finns behov av att ge Ivo ett särskilt uppdrag att se över sitt arbetssätt för att motverka oskulds-kontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp. Som skäl för sin bedömning anför regeringen följande.

När det gäller möjligheten att förändra tillsynsarbetet i förhållande till hälso- och sjukvården i syfte att motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp konstaterar regeringen att Ivos tillsynsområde är mycket omfattande och att myndigheten arbetar riskbaserat i syfte att använda sina resurser på det mest effektiva sättet. En verksamhet kan bli granskad av olika skäl. Ivo får löpande in synpunkter och klagomål på brister i vård och omsorg från bl.a. patienter, brukare, allmänheten och medier. Vård- och omsorgs-givare har också en skyldighet att rapportera vissa brister till Ivo, t.ex. anmälningar enligt lex Maria och lex Sarah. Vidare är domstolar i vissa fall skyldiga att underrätta Ivo om personer med legitimation eller motsvarande behörighet enligt särskilt förordnande döms för brott. Myndigheten samman-ställer dessa upplysningar med information från egna och andra aktörers källor, t.ex. iakttagelser från patientnämnder, brukarorganisationer, kommuner och regioner. Informationen analyseras för att bedöma i vilka verksamheter

det finns stora risker. Utifrån dessa riskanalyser inriktas tillsynen mot de verksamheter som är mest angelägna att granska.

Ivo har identifierat ett fåtal ärenden som rör oskuldskontroller, oskuldsintyg eller oskuldsingrepp. Myndigheten har i några ärenden uttalat kritik mot vårdpersonal som utfört oskuldskontroller och utfärdat oskuldsintyg eller ställt sig till förfogande för sådana ändamål. Enligt det som har kommit fram har dessa fall rört frivilliga oskuldskontroller som utförts på begäran av flickan eller kvinnan, och det har inte funnits skäl att tro att den granskade personen skulle utföra denna typ av kontroller i fortsättningen. Det finns också ett ärende hos Ivo som rör en läkare som utfört oskuldsingrepp, men det ärendet är ännu inte avslutat.

Ivo har förklarat att uppgifter som rör oskuldskontroller, oskuldsintyg eller oskuldsingrepp alltid tas på allvar och utreds. Möjligheten för Ivo att fånga upp dessa företeelser i tillsynen av hälso- och sjukvården är, med hänsyn till tillsynsområdets omfattning och komplexitet, till stor del beroende av att andra aktörer uppmärksammar myndigheten på att åtgärderna förekommer. Detta bygger i sin tur på att vårdgivarna är informerade och tar sitt ansvar för att bedriva patientsäkerhetsarbete, vidta förebyggande åtgärder, utreda händelser i verksamheten och vid behov anmäla personal som bryter mot reglerna. Även patienter och deras anhöriga kan uppmärksamma missförhållanden, men då krävs det att de förstår att åtgärderna är otillåtna. En särskild svårighet när det gäller oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp är att patienten eller dess anhöriga sällan har skäl att lämna klagomål. Dessutom saknar läkare eller annan sjukvårdspersonal många gånger incitament att dokumentera åtgärderna.

Ivos tillsynsansvar innefattar således redan åtgärder som rör oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp. Regeringen delar utredningens bedömning om att det inte är möjligt att genom förändringar av tillsynsarbetet motverka dessa företeelser i någon större utsträckning. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att det i nuläget inte finns behov av att ge Ivo ett särskilt uppdrag om att se över sitt arbetssätt för att motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp. Som utredningen har påpekat utesluter inte detta, tillägger regeringen, att det kan finnas anledning för myndigheten att överväga en sådan översyn om nya straffbestämmelser träder i kraft.

Informations- och utbildningsinsatser

Regeringen anser att det som komplement till den kriminalisering som föreslås i propositionen behövs olika former av informations- och utbildningsinsatser. En viktig målgrupp för sådana insatser är de sociala nätverk inom vilka det finns förväntningar om att flickor och kvinnor ska genomgå oskuldskontroller och oskuldsingrepp. Flickorna och kvinnorna utgör en särskilt viktig målgrupp. En annan målgrupp är hälso- och sjukvårdspersonal, socialsekreterare,

skolpersonal och andra som yrkesmässigt kommer i kontakt med dessa flickor och kvinnor. Även allmänheten utgör en målgrupp.

Regeringen konstaterar att det redan bedrivs ett generellt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck inom ramen för regeringens tioåriga nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10), där bl.a. informations- och utbildningsinsatser ingår. Det finns även andra strategier som kan vara av betydelse i arbetet mot oskuldskontroller och oskuldsingrepp, såsom den nationella strategin för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Enligt regeringen bör det under alla förhållanden spridas information om själva kriminaliseringen och vad den innebär till de berörda målgrupperna. Därutöver finns behov av utbildning om den kvinnliga anatomin i syfte att motverka myten om mödomshinnan. Det finns också behov av informations- och utbildningsinsatser om oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp, särskilt i förhållande till yrkesverksamma som kommer i kontakt med de utsatta flickorna och kvinnorna.

Regeringen bedömer, i likhet med utredningen, att det i ett inledande skede är tillräckligt att berörda aktörer ser över de insatser och informationskanaler som finns. Om det vid en sådan översyn blir tydligt att befintliga åtgärder behöver utvecklas eller kompletteras, bör lämpliga åtgärder vidtas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Ivos tillsynsansvar redan innefattar åtgärder som rör oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp. Som redogörs för i propositionen är emellertid möjligheten för Ivo att fånga upp uppgifter om dessa företeelser i tillsynen av hälso- och sjukvården till stor del beroende av att andra aktörer uppmärksammar myndigheten på att åtgärderna förekommer. Det bygger i sin tur på att vårdgivarna är informerade och tar sitt ansvar för att bedriva patientsäkerhetsarbete, vidta förebyggande åtgärder, utreda händelser i verksamheten och vid behov anmäla personal som bryter mot reglerna. Ivo har förklarat att uppgifter som rör oskuldskontroller, oskuldsintyg eller oskuldsingrepp alltid tas på allvar och utreds. En särskild svårighet när det gäller dessa åtgärder är dock att patienten eller patientens anhöriga sällan har skäl att lämna in egna klagomål.

I propositionen delar regeringen utredningens bedömning att det inte är möjligt att genom förändringar av tillsynsarbetet motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp i någon större utsträckning. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att det i nuläget inte finns behov av att ge Ivo ett särskilt uppdrag om att se över sitt arbetssätt för att motverka dessa företeelser. Regeringen tillägger dock att det, som också utredningen påpekat, inte utesluter att det kan finnas anledning för myndigheten att överväga en sådan översyn om nya straffbestämmelser träder i kraft.

Mot den redovisade bakgrunden är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks. Som relevant i sammanhanget noterar utskottet också vad regeringen

anför i propositionen om behovet av informations- och utbildningsinsatser som komplement till den föreslagna kriminaliseringen. Som framgår ovan handlar det bl.a. om att information om själva kriminaliseringen och vad den innebär bör spridas till de målgrupper som berörs och om informations- och utbildningsinsatser som särskilt riktar sig till yrkesverksamma som kommer i kontakt med de utsatta flickorna och kvinnorna.

Reservation

Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg, punkt 2 (C)

av Ulrika Liljeberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:123 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) och

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 41.

Ställningstagande

Jag välkomnar kriminaliseringen av oskuldskontroller, oskuldsingrepp och oskuldsintyg. Dessa företeelser grundar sig i en djupt problematisk syn på flickors och kvinnors frihet och självständighet. Lagstiftningen är därför viktig, men den löser inte alla problem.

Regeringen menar att det inte finns något behov av att Ivo ser över sitt arbetssätt för att motverka oskuldskontroller, oskuldsingrepp och oskuldsintyg. Jag är av en annan åsikt. Socialstyrelsen har genom ett s.k. meddelandeblad konstaterat att oskuldskontroller och oskuldsintyg inte är förenliga med vetenskap och beprövad erfarenhet och därmed inte heller med svensk rätt. Det kan dock konstateras att utfärdandet av oskuldsintyg i princip inte har medfört några konsekvenser för någon vårdgivare eller sjukvårdspersonal. Det finns inget dokumenterat fall som inneburit prövotid eller återkallelse av legitimationen för någon läkare. När det sedan gäller frågan om huruvida oskuldsingrepp är förenliga med vetenskap och beprövad erfarenhet har detta hittills inte prövats. Socialstyrelsen har inte heller lämnat vägledning genom något meddelandeblad när det gäller sådana ingrepp. Mot den bakgrunden kan jag konstatera att hälso- och sjukvårdens regelverk, tillsynen och sanktionsmöjligheterna inte har räckt till för att garantera de rättigheter som uttrycks i patientsäkerhetslagen. Inget säger att det kommer att bli enklare när den nya lagstiftningen kommer på plats.

Jag ser positivt på att berörda aktörer, i enlighet med vad som anges i propositionen, ges ett informations- och utbildningsuppdrag kopplat till den nya lagstiftningen. Det är emellertid inte samma sak som att systematiskt förändra arbetssättet i tillsynen av hur lagstiftningen följs.

Därför anser jag att Ivo behöver få ett särskilt uppdrag om att se över sitt arbetssätt för att motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

och därmed säkerställa att implementeringen av den nya lagstiftningen får effekt.

Särskilt yttrande

Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp, punkt 1 (V)

Kajsa Fredholm (V) anför:

Jag instämmer med regeringen i vikten av att stärka skyddet för de flickor och kvinnor som lever i en hederskontext. Hedersrelaterat våld och förtryck har, liksom mäns våld mot kvinnor i övrigt, generellt sin grund i kön, sexualitet, makt och kulturella föreställningar om dessa företeelser. Regeringens aktuella proposition fokuserar på straffrättsliga åtgärder, och jag har tidigare i betänkandet ställt mig bakom propositionen i dess helhet.

När det gäller de konkreta lagförslagen anser jag att kriminaliseringen av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp är en särskilt angelägen åtgärd för att stärka flickors och kvinnors skydd. Däremot har det inte varit lika självklart för mig hur jag ska ställa mig till förslaget om att kriminalisera underlåtenhet att avslöja eller förhindra äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott, vilket beror på principiella och strukturella skäl. Jag konstaterar nämligen att det i Sverige inte finns någon generell plikt att anmäla eller ingripa mot brott. Däremot finns det en skyldighet att anmäla vissa pågående grova brott. Vidare har vissa yrkesgrupper en skyldighet att anmäla begångna brott. Det gäller främst tjänstemän inom myndigheter som arbetar med barn och som vid underlåtenhet att anmäla även kan göra sig skyldiga till tjänstefel. Många av dessa yrkesgrupper har också en anmälningsskyldighet enligt socialtjänstlagstiftningen vid misstanke om att barn far illa. Jag konstaterar vidare att försök, förberedelse och stämpling till äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott samt vilseledande till äktenskapsresa redan är straffbart. Bestämmelserna om medverkan till brott i brottsbalken är också tillämpliga, vilket innebär att medhjälp till de olika förberedande momenten är straffbart. Med detta sagt har jag ändå stannat för att inte reservera mig mot regeringens lagförslag i denna del. Det är dock mycket viktigt att det nya underlåtenhetsbrottet inte tillämpas så att det i praktiken blir fråga om ett angiverisystem. Jag kommer att noga följa frågan och vid behov återkomma med förslag på åtgärder.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:189 Kriminalisering av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Följdmotionen

2025/26:123 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg för att motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:2793 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg för att motverka oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

134. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa oskuldskontroller, oskuldsintyg och hymenrekonstruktioner och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 2 kap. 5 §, 4 kap. 10 § och 35 kap. 6 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 4 f och 4 g §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.5 §¹

I de fall som avses i 3 § 2, 3 och 5 är svensk domstol behörig endast om gärningen är straffbar även enligt lagen på gärningsorten (dubbel straffbarhet). Om brottet har begåtts på flera staters område är kravet på dubbel straffbarhet uppfyllt om gärningen är straffbar enligt lagen på någon av gärningsorterna. Det får inte dömas till påföljd som är strängare än det svåraste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten.

Första stycket gäller inte

1. om brottet har begåtts av någon som tillhör Försvarmakten på ett område där en avdelning av Försvarmakten befann sig,

2. om brottet har begåtts vid tjänstgöringen av någon som är anställd av en svensk myndighet för att delta i en internationell militär insats eller i internationell civil krishantering,

3. brott för vilket det lindrigaste straff som är föreskrivet enligt svensk lag är fängelse i fyra år eller mer, och

4. brott som avses i

a) 4 kap. 1 a, 4 c och 4 e §§ och 16 kap. 10 a § första stycket 1 och sjätte stycket eller försök till sådana brott,

b) 4 kap. 4 § andra stycket varigenom någon förmåtts att ingå ett sådant äktenskap eller en sådan äktenskapsliknande förbindelse som avses i 4 c § eller försök till sådant brott,

c) 6 kap. 1–6, 8, 9 och 12 §§ eller försök till brott enligt 6 kap. 1, 2, 4–6, 8, 9 och 12 §§, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år,

d) 14 kap. 6 § eller försök till sådant brott,

e) 22 kap. 6 a och 6 b §§,

f) 2 § lagen (1982:316) *med* förbud mot könsstympning av kvinnor,

f) 2 § lagen (1982:316) *om* förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor,

¹ Senaste lydelse 2025:328.

- g) 3–5 och 7–10 §§ lagen (2025:327) om internationella sanktioner, eller
 h) 19 § lagen (2023:677) om frysning av tillgångar.

4 kap.

4 f §

Den som undersöker någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att, för egen eller annans del, bedöma om personen har haft, eller om det framstår som att personen har haft, vaginalt samlag eller deltagit i jämförbara penetrerande sexuella handlingar, döms för oskuldskontroll till fängelse i högst ett år. Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

4 g §

Den som skriftligen eller muntligen, med hänvisning till det kvinnliga könsorganets beskaffenhet, intygar att någon annan har haft vaginalt samlag eller deltagit i jämförbara penetrerande sexuella handlingar, eller att så inte är fallet, döms för intygande av sexuell oskuld till böter eller fängelse i högst sex månader. Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

10 §²

För försök, förberedelse eller stämpling till människorov, människohandel, grov människoexploatering *eller* olaga frihetsberövande och för underlåtenhet att avslöja eller förhindra ett sådant brott döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för försök, förberedelse eller stämpling till människoexploatering, grovt olaga tvång, *äktenskapstvång*, *barnäktenskapsbrott*, grovt olaga hot, grovt hemfridsbrott eller grovt olaga intrång och för försök eller förberedelse till dataintrång som om det fullbordats inte skulle

För försök, förberedelse eller stämpling till människorov, människohandel, grov människoexploatering, olaga frihetsberövande, *äktenskapstvång* *eller barnäktenskapsbrott* och för underlåtenhet att avslöja eller förhindra ett sådant brott döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för försök, förberedelse eller stämpling till människoexploatering, grovt olaga tvång, grovt olaga hot, grovt hemfridsbrott eller grovt olaga intrång och för försök eller förberedelse till dataintrång som om det fullbordats inte skulle ha varit att

² Senaste lydelse 2022:661.

ha varit att anse som ringa, eller anse som ringa, eller grovt data-
grovt dataintrång. intrång.

35 kap.

6 §³

Om följande brott har begåtts mot en person som ännu inte fyllt arton år, ska tiden för åtalspreskription och absolut preskription räknas från den dag målsäganden fyller eller skulle ha fyllt arton år:

1. brott enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud, om de ingår i brottet grov fridskränkning enligt 4 kap. 4 a §,

2. brott enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud, om de ingår i brottet hedersförtryck enligt 4 kap. 4 e §,

3. våldtäkt och grov våldtäkt enligt 6 kap. 1 §,

4. oaksam våldtäkt enligt 6 kap. 1 a §,

5. sexuellt övergrepp och grovt sexuellt övergrepp enligt 6 kap. 2 §,

6. oaksamt sexuellt övergrepp enligt 6 kap. 3 §,

7. våldtäkt mot barn och grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap. 4 §,

8. sexuellt utnyttjande av barn enligt 6 kap. 5 §,

9. sexuellt övergrepp mot barn och grovt sexuellt övergrepp mot barn enligt 6 kap. 6 §,

10. utnyttjande av barn för sexuell posering och grovt utnyttjande av barn för sexuell posering enligt 6 kap. 8 §,

11. utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling enligt 6 kap. 9 §,

12. sexuellt ofredande mot barn och grovt sexuellt ofredande mot barn enligt 6 kap. 10 §,

13. sexuellt ofredande och grovt sexuellt ofredande enligt 6 kap. 10 §,

14. koppleri och grovt koppleri enligt 6 kap. 12 §,

15. brott mot 2 § lagen (1982:316) *med* förbud mot 15. brott mot 2 § lagen (1982:316) *om* förbud mot könsstympning av kvinnor, och könsstympning av kvinnor *och oskuldsingrepp på kvinnor*, och

16. försök till brott som avses i 3, 5, 7–11, 14 och 15.

Tiden för åtalspreskription och absolut preskription beräknas enligt första stycket även vid barnpornografibrott och grovt barnpornografibrott enligt 16 kap. 10 a § första och sjätte styckena, och försök till sådant brott, om brottet avser skildring av barn i pornografisk bild och en tillämpning av 5 § första stycket inte leder till att brottet preskriberas senare.

10 §⁴

Detta kapitel gäller inte för

1. brott för vilket fängelse på livstid är föreskrivet,

2. dråp enligt 3 kap. 2 §,

3. våldtäkt eller grov våldtäkt enligt 6 kap. 1 § första eller tredje stycket, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år,

4. våldtäkt mot barn eller grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap. 4 §,

³ Senaste lydelse 2025:151.

⁴ Senaste lydelse 2025:151.

5. brott enligt 2 § första eller tredje stycket lagen (1982:316) *med* förbud mot könsstympning av kvinnor, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år, eller

5. brott enligt 2 § första eller tredje stycket lagen (1982:316) *om* förbud mot könsstympning av kvinnor *och oskualdsingrepp på kvinnor*, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år, eller

6. försök till brott som avses i 1 och 2.

Om någon har begått brott som avses i första stycket innan han eller hon fyllt arton år, gäller dock bestämmelserna i detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

2 Förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302)

Härigenom föreskrivs att 8 § passlagen (1978:302) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Om en passansökan inte ska avslås enligt 7 § men det framkommer i ärendet att sökanden är skäligen misstänkt för ett brott, för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader, ska passmyndigheten underrätta den som leder förundersökningen. Pass får i så fall inte utfärdas innan en vecka har gått från det att underrättelsen lämnades, om inte undersökningsledaren medger det.

Vad som sägs i första stycket ska även gälla om sökanden är skäligen misstänkt för äktenskaps- tvång eller barnäktenskapsbrott enligt 4 kap. 4 c § brottsbalken eller brott enligt 2 § andra stycket lagen (1982:316) *med* förbud mot könsstympning av kvinnor eller försök, förberedelse eller stämpling till något av dessa brott.

Vad som sägs i första stycket ska även gälla om sökanden är skäligen misstänkt för äkten- skapstvång eller barnäktenskaps- brott enligt 4 kap. 4 c § brotts- balken eller brott enligt 2 § andra stycket lagen (1982:316) *om* för- bud mot könsstympning av kvinnor *och oskuldsingrepp på kvinnor* eller försök, förberedelse eller stämpling till något av dessa brott.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

¹ Senaste lydelse 2020:351.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor¹

dels att rubriken till lagen samt 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 1 a och 3 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

Lag (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor

1 §²

Ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympta *dess* eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem (könsstympning) får inte utföras, oavsett om samtycke *har lämnats till ingreppet* eller inte.

Ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympta *dem* eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem (könsstympning) får inte utföras, oavsett om samtycke *till ingreppet har lämnats* eller inte.

1 a §

Ingrepp i någon annans kvinnliga könsorgan i syfte att det ska framstå som att personen inte har haft vaginalt samlag eller deltagit i jämförbara penetrerande sexuella handlingar (oskuldsingrepp) får inte utföras, oavsett om samtycke till ingreppet har lämnats eller inte.

3 §³

Den som bryter mot 1 a § döms till fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1998:407.

² Senaste lydelse 1998:407.

³ Tidigare 3 § upphävd genom 2021:1024.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Ett rättsintyg får inte utfärdas utan den enskildes samtycke, om inte något annat följer av andra eller tredje stycket.

Ett rättsintyg som avser en målsägande får utfärdas utan samtycke

1. vid misstanke om brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år eller försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. vid misstanke om försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168),

3. vid misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller brott som avses i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor, mot någon som inte har fyllt arton år, eller

3. vid misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller brott som avses i lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor *och oskuldsgrepp på kvinnor*, mot någon som inte har fyllt arton år, eller

4. om uppgifter för vilka det gäller sekretess enligt 25 kap. 1–5 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt enligt 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659) har lämnats ut till Polismyndigheten eller en åklagarmyndighet efter samtycke från målsäganden.

Ett rättsintyg som avser den som är misstänkt för brott får utfärdas utan samtycke

1. i samband med kroppsbesiktning enligt 28 kap. rättegångsbalken, eller

2. om annan undersökning än kroppsbesiktning har ägt rum och det finns misstanke om sådant brott som avses i andra stycket 1–3.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

¹ Senaste lydelse 2016:548.

5 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 21 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

21 §¹

Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott

1. som riktats mot någon som inte har fyllt arton år, och

2. som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) *med* förbud mot könsstympning av kvinnor, eller försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

2. som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) *om* förbud mot könsstympning av kvinnor *och oskultsingrepp på* kvinnor, eller försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

¹ Senaste lydelse 2025:179.